

Økonomireglement for Telemark fylkeskommune

Vedtatt av fylkestinget 24. april 2024 i sak 29/24

Gjeldende fra 01.01.2024

Innhold

1. Innledning	4
1.1. Dokumentets oppbygning	4
1.2. Hvordan bruke økonomireglementet?	4
2. Reglement for delegering av disponeringsfullmakt og myndighet i økonomisaker (budsjettreglement)	5
2.1. Overordnede rammer	5
2.2. Formål	5
2.3. Virkeområde	5
2.4. Rammeområder	6
2.5. Disponeringsfullmakt i driftsbudsjettet	6
2.6. Disposisjonsfullmakt i investeringsbudsjettet	7
2.6.1 Overføring mellom drifts- og investeringsbudsjettet	7
2.6.2 Låneopptak til finansiering av investeringsbudsjettet	7
2.7. Delegering av fullmakt i økonomisaker	8
2.7.1 Avskrivning av tap på fordringer	8
2.8. Økonomistyring og rapportering	8
2.8.1 Økonomirapportering	8
2.8.2 Budsjettendring	8
2.9. Fylkeskommunale foretak	8
2.9.1 Delegering av disponeringsfullmakt og myndighet i økonomisaker	8
2.9.2 Budsjett og økonomiplan	9
3. Reglement for finans- og gjeldsreglement (finansreglement)	10
3.1. Overordnede rammer	10
3.2. Formål	10
3.2.1 Likviditet	10
3.2.2 Gjeld	10
3.3. Virkeområde	11
3.4. Fullmakter, delegasjon og ansvarsforhold	11
3.4.1 Fylkestinget	11
3.4.2 Fylkesdirektør	11
3.5. Forvaltning av kortsiktig likviditet	12
3.5.1 Konkurransenutsetting	13
3.5.2 Etske retningslinjer	13
3.6. Forvaltning av gjeldsportefølje	14
3.6.1 Finansieringskilder	14
3.6.2 Låneopptak	14
3.6.3 Rentebinding og renterisiko	14
3.6.4 Refinansieringsrisiko	15
3.6.5 Konkurrerende tilbud	15
3.7. Rapportering og overvåkning av finansiell risiko	16
3.7.1 Formål	16
3.7.2 Fylkesdirektørens rapportering	16
3.8. Avvik og kvalitetssikring	16

3.8.1	Konstatering av avvik.....	16
3.8.2	Internkontroll og kvalitetssikring.....	17
4.	Reglement for anskaffelser	18
4.1.	Overordnede rammer.....	18
4.2.	Formål.....	18
4.3.	Virkeområde	18
4.4.	Fullmakter, delegasjon og ansvarsforhold	19
4.4.1	Fylkestinget	19
4.4.2	Fylkesdirektøren	19
4.5.	Grunnleggende prinsipper	19
4.5.1	Terskelverdier	19
4.5.2	Anskaffelsesprosessen	20
4.5.3	Rammeavtaler	20
4.5.4	Elektronisk gjennomføring av anskaffelser	21
4.5.5	Innovasjon	21
4.5.6	Samfunnsansvar	21
5.	Reglement for investeringer	22
5.1.	Overordnede rammer.....	22
5.2.	Formål.....	22
5.3.	Virkeområde	22
5.4.	Investeringsramme	22
5.4.1	Politisk vedtak er hjemmel for investering.....	22
5.5.	Fullmakter.....	23
5.5.1	Investeringsramme gir fullmakt	23
5.5.2	Investeringsrammer til utstyr, maskiner eller et formål	23
5.5.3	Investeringsramme for byggprosjekter	23
5.5.4	Investeringsramme og beslutningspunkt for fylkesvegprosjekter	24
5.6.	Krav til budsjett og økonomirapportering	25
5.6.1	Generelle krav til investeringsbudsjettet	25
5.6.2	Oppfølging og rapportering.....	25
5.6.3	Sluttregnskap.....	26
5.6.4	Eventuelle senere garantiutgifter.....	26
5.7.	Investering på vegne av fylkeskommunen	26
5.7.1	Forskuttering på vegne av fylkeskommunen.....	26
5.7.2	Merverdikompensasjon til private eller offentlige utbyggere	27
6.	Reglement for attestasjon og anvisning	28
6.1.	Overordnede rammer.....	28
6.2.	Formål.....	28
6.3.	Virkeområde	28
6.4.	Attestasjon.....	28
6.4.1	Hva innebærer attestasjon?	28
6.4.2	Hvem kan attestere	29
6.4.3	Utbetaling til attestasjonsansvarlig eller dennes nærstående.....	29
6.4.4	Omtvistede fakturaer – unntaksbestemmelse for attestasjon	29
6.5.	Anvisning	30
6.5.1	Hva innebærer anvisning?.....	30
6.5.2	Hvem kan anvise?.....	30

6.5.3 Utbetaling til anviser eller dennes nærstående	30
6.5.4 Omtvistede fakturaer – unntaksbestemmelse for anvisning	30
6.6. Generelle krav til attestasjon og anvisningsmyndighet	31
6.6.1 Myndighet til både attestasjon og anvisning	31
6.6.2 Når kan stedfortreder attestere og anvise?	31
6.6.3 Opphør av attestasjons- og anvisningsmyndighet	31
6.6.4 Tidspunkt for attestasjon og anvisning	31
7. Reglement for årsavslutning	32
7.1. Overordnede rammer	32
7.2. Formål	32
7.3. Regnskapsdokumentene, frister og behandling	32
7.3.1 Årsregnskap	32
7.3.2 Årsberetning	32
7.3.3 Behandling av årsregnskap og årsberetning	32
7.4. Fylkeskommunale foretak	33
6.4.1 Behandling	33
8. Definisjoner	34

1. Innledning

Økonomireglementet skal ivareta grunnprinsippet og bestemmelser i lover og forskrifter som regulerer fylkeskommunal økonomiforvaltning. Formålene med reglementene er å sikre forsvarlig styring og kontroll og å regulere ansvar og myndighet mellom politisk og administrativ ledelse.

Henvisninger til kommuneloven i reglementene gjelder, LOV 2018 06-22-83 i kraft fra 01.01.2020.

Kommunelovens § 14-2 sier at fylkestinget plikter å vedta regler for økonomiforvaltning (økonomireglement) og regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement) for fylkeskommunen.

Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner § 7 sier at en uavhengig instans skal kvalitetssikre finansreglementet og rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen.

1.1. Dokumentets oppbygning

Økonomireglement for Telemark fylkeskommune er samlet i dette dokumentet. De ulike reglementene er lagt i hver sine kapitler og dekker et område innenfor økonomiforvaltningen. Økonomireglementet har følgende inndeling:

- Reglement for delegering av disponeringsfullmakt og myndighet i økonomisaker (budsjettreglement)
- Reglement for finans- og gjeldsforvaltning (finansreglement)
- Reglement for anskaffelser
- Reglement for investeringer
- Reglement for attestasjon og anvisning
- Reglement for årsavslutning

1.2. Hvordan bruke økonomireglementet?

Hvert av de underliggende reglementene er hjemlet i lov eller forskrift. Formål og virkeområde er beskrevet for hvert reglement. Definisjoner og forklaring på begreper er samlet til slutt i dette dokumentet.

Økonomireglementet avgrensar ansvar og myndighet mellom politisk og administrativ ledelse. Det betyr at reglementet er overordnet og stiller krav på et generelt nivå. Beskrivelser av rutiner og arbeidsprosesser er derfor ikke tatt med i økonomireglementet.

Økonomireglementet er utarbeidet for å være overordnet nok til at det står seg over tid, og det skal være spesifikt nok til at fullmakt og ansvar er klart definert.

2. Reglement for delegering av disponeringsfullmakt og myndighet i økonomisaker (budsjettreglement)

2.1. Overordnede rammer

Reglementet er vedtatt av fylkestinget, med hjemmel i kommuneloven kapittel 14 og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner (budsjett og regnskapsforskriften). Særskilt om budsjettets innhold er regulert i kommuneloven § 14-4 og årsbudsjettets bindende virkning i § 14-5.

2.2. Formål

Reglementet skal ivareta grunnprinsippet i kommunelovens formålsbestemmelser om at bevilgninger i årsbudsjettet er bindende for underordnede organ. All myndighet er lagt til fylkestinget som så må delegeres videre.

Budsjett og regnskapsforskriften legger til rette for at fylkestinget kan drive utstrakt rammebudsjettering og målstyring på kort og lang sikt. Dette reglementet skal klargjøre innholdet i og fordelingen av de budsjetttrammer fylkestinget bevilger i sitt vedtak.

Reglementet har som formål å plassere myndigheten til å ta beslutninger som gir best økonomisk styring. Reglementet gir rammebetingelser som skal gi best mulig utnyttelse av ressursene i fylkeskommunen og bidra til gode beslutninger.

Reglementet dekker hele fylkeskommunens arbeid med budsjett og økonomiplan, budsjettoppfølging og rapportering i henhold til vedtatte budsjetttrammer.

2.3. Virkeområde

Reglementet gjelder for folkevalgte organer, administrasjonen og fylkeskommunale foretak. Reglementet trer i kraft 01.01.2024.

Budsjett og økonomiplan gir de gjeldende økonomiske rammene for driften av fylkeskommunen, inkludert investeringer. Sektorer, seksjoner og virksomheter må gjennomføre både drift og investeringer innenfor de økonomiske rammer som vedtas i budsjett og økonomiplan. Dette gjelder selv om det er vedtatt planer og tiltak i andre fylkeskommunale strategier og planverk. I dette reglementet delegerer fylkestinget disponeringsfullmakt til fylkesdirektøren, som selv avgjør om fullmakter skal delegeres videre. Fylkesdirektøren kan også godkjenne at den han/hun delegerer fullmakt til kan delegeres videre til andre.

2.4. Rammeområder

Driftsbudsjettet legges frem som nettobevilgning på rammeområder, som tilsvarer sektorene. Sektorene og den enkelte virksomhet har frihet til å disponere midler innenfor tildelt netto budsjetttramme, så lenge dette ikke bryter med intensjonene i fylkestingets budsjettvedtak eller andre politiske vedtak.

Tabellen under viser rammeområdene.

Sektor
Politisk virksomhet
Fylkesdirektør og advokatkontor
Fylkeskommunale fellesutgifter
Organisasjon og digital utvikling
Økonomi og virksomhetsstyring
Utdanning, folkehelse og tannhelse
Samferdsel
Samfunnsutvikling
Fellesfinansiering

2.5. Disponeringsfullmakt i driftsbudsjettet

Fylkesdirektøren skal legge frem forslag til budsjett og økonomiplan til politisk behandling hver høst.

Det er fylkestinget selv som vedtar årsbudsjettet og endring i dette, jf. kommuneloven § 14-2. Vedtaket treffes på bakgrunn av innstilling fra fylkesutvalget.

Organ	Fullmakter
Fylkestinget (FT)	FT vedtar økonomiske rammer for fylkeskommunen til drift og investering. FT vedtar størrelsen på alle poster i området fellesfinansiering, som inneholder finansutgifter- og inntekter, skatteinntekter, rammetilskudd, avsetninger og disponering av netto driftsresultat (§ 5-4 første ledd – 1A). FT tildeler økonomisk ramme til hver sektor (§ 5-4 andre ledd – 1B). Driftsbudsjettet vedtas med spesifisering som er angitt i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.
Fylkesutvalget (FU)	FU innstiller på forslag til budsjett og økonomiplan.

Fylkesdirektør (FD)	FD kan innenfor sektoren omfordele budsjettet innenfor de intensjonene og føringene FT har fastlagt. FD kan delegere denne myndigheten videre til ledere på lavere nivå. FD kan fordele avsatt post til lønns- og prisvekst til sektorer og budsjettområder. FD har fullmakt til å sette av og hente inn midler fra premieavviksfond tilsvarende endringer i premieavvik.
Fylkessjef	Fylkessjef i FDs ledergruppe har fylkesdirektørens fullmakt til omdisponering i driftsbudsjettet innenfor sin sektor.

2.6. Disposisjonsfullmakt i investeringsbudsjettet

Fylkestinget vedtar investeringsbudsjett for økonomiplanperioden. Prosjekter over EØS terskelverdi vedtas på prosjektnivå. Investeringsbudsjettet vedtas med en spesifisering som er angitt i forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner. Mer om hvordan budsjetttrammer blir vedtatt, og om fullmakter er gitt i reglement for investeringer.

Fylkestinget kan etter kommuneloven § 11-8 gi fylkesutvalget myndighet til å ta avgjørelser i hastesaker. Dersom et investeringsprosjekt står i fare for å stoppe opp uten politisk vedtak, og det ikke er tid til å innkalle fylkestinget, gis fylkesutvalget i dette reglementet myndighet til å fatte vedtak i saken. Melding om vedtak truffet i samsvar med denne bestemmelsen skal forelegges fylkestinget i neste fylkestingsmøte.

2.6.1 Overføring mellom drifts- og investeringsbudsjettet

I henhold til kommuneloven § 14-4 skal økonomiplan og årsbudsjett deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Fordelingen mellom drift og investering fastsettes gjennom budsjettvedtaket av fylkestinget selv.

Fylkesdirektøren har fullmakt til å overføre midler fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet i den hensikt å finansiere mindre utstyrsanskaffelser som i henhold til god kommunal regnskapsskikk skal føres i investeringsregnskapet.

Dersom fylkeskommunens driftsregnskap viser foreløpig merforbruk eller investeringsregnskapet viser foreløpig udisponert ved regnskapsavslutningen, kan overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet bli strøket, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 4-2 første ledd bokstav a og § 4-6 første ledd bokstav a. Det skal heller ikke overføres midler fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet dersom disse blir avsatt til investeringsfond, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 4-1 annet ledd.

2.6.2 Låneopptak til finansiering av investeringsbudsjettet

Fylkesdirektøren har fullmakt til å gjennomføre låneopptak i samsvar med fylkestingets budsjettvedtak og til å refinansiere eksisterende lån.

2.7. Delegering av fullmakt i økonomisaker

2.7.1 Avskrivning av tap på fordringer

Fylkesdirektøren har myndighet til å ettergi/avskrive fylkeskommunale pengekrav på inntil 0,5 mill. kr i enkeltsaker, når det er på det rene at kravet ikke kan inndrives. Myndigheten ligger ellers til fylkesutvalget.

2.8. Økonomistyring og rapportering

2.8.1 Økonomirapportering

Fylkesdirektøren legger hvert tertial frem rapporter for fylkestinget som viser utviklingen i henhold til vedtatt årsbudsjett, jf. forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner § 10. Rapporten skal vise avvik fra de mål og premisser som er vedtatt i årsbudsjettet. Prognoser for året skal vises og avvik beskrives i økonomirapporten.

Økonomirapportering for investeringer skal tas med og spesifiseres slik det går frem av reglement for investeringer.

Dersom fylkesdirektøren finner rimelig grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdige avvik fra vedtatt eller justert årsbudsjett, skal det i rapportene til fylkestinget foreslås nødvendige tiltak, og/eller budsjettendringer.

2.8.2 Budsjettendring

Budsjettendringer er endringer i budsjettet nettoramme på en sektor. Det er kun fylkestinget som kan foreta budsjettendringer, med mindre det er delegert fullmakt i dette reglementet. Det skal bare unntaksvis reises spørsmål om budsjettendringer utenom økonomirapporter hvert tertial.

2.9. Fylkeskommunale foretak

2.9.1 Delegering av disponeringsfullmakt og myndighet i økonomisaker

Fylkestingets vedtak om budsjett for det kommende kalenderår skal omfatte fylkeskommunens virksomhet i fylkeskommunale foretak (FKF), jf. kommuneloven § 14-4.

For FKF er det foretakets styre som har myndighet til å treffe alle avgjørelser i saker som gjelder foretaket og dets virksomhet, jf. kommuneloven § 9-8. I dette ligger ansvar for å påse at virksomheten drives i samsvar med fylkeskommunens budsjett og økonomiplan og andre vedtak eller retningslinjer fastsatt av fylkestinget.

Styret for foretaket vedtar et eget årsbudsjett innenfor de rammene som kommunestyret eller fylkestinget har vedtatt for foretaket, jf. kommuneloven § 9-8.

Daglig leder står for den daglige ledelse av foretaket og er direkte underordnet styret. Daglig leder skal følge de retningslinjer og pålegg som styret gir, herunder påse at virksomheten drives innenfor gitte budsjetttrammer.

Fylkesdirektøren har fullmakt til å gi fylkeskommunale foretak midlertidige likviditetsoverføringer inntil to mill. kr dersom det oppstår akutte likviditetsbehov i foretaket. Slik overføring skal være gjort opp senest når årsregnskapet fastsettes.

2.9.2 Budsjett og økonomiplan

For fylkeskommunale foretak gjelder kommuneloven og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.

Fylkestinget vedtar nettorammen for sine FKF-er i samsvar med foretakenes fremlagte særbudsjett. For å vise sammenhengen mellom fylkeskommunens og FKF-enes totale aktivitet mot hverandre må følgende arter i tillegg spesifiseres i egen oppstilling:

- 1380x - Kjøp fra foretak i egen fylkeskommune
- 1480x - Overføringer til foretak i egen fylkeskommune
- 1780x - Refusjon fra foretak i egen fylkeskommune
- 1880x - Overføringer fra foretak i egen fylkeskommune

Samme arter kan brukes i investeringsregnskapet, men da er første siffer 0. Budsjettbeløpet på artene skal være like i fylkeskommunens og FKF-enes budsjett.

Daglig leder skal minst to ganger i året rapportere til foretakets styre, og om nødvendig foreslå tiltak for å holde vedtatte budsjetttrammer, jf. kommuneloven § 9-15. Videre skal foretakets styre gjennom budsjettåret legge frem rapporter for fylkestinget. Før styret treffer vedtak i sak som skal behandles av fylkestinget skal fylkesdirektøren være gitt anledning til å uttale seg om saken, jf. kommuneloven § 9-16.

3. Reglement for finans- og gjeldsreglement (finansreglement)

3.1. Overordnede rammer

Reglementet er vedtatt av fylkestinget med hjemmel i kommuneloven § 14-1 og 14-13 (LOV-2018-06-02-83, i kraft av 01.01.2021) og gjeldende Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner (FOR 2019-11-18 nr. 1520).

3.2. Formål

Reglementet gir en samlet oversikt over fullmakter og retningslinjer for fylkeskommunens finans- og gjeldsforvaltning. Reglementet fastsetter rammene for en forsvarlig og hensiktsmessig risikoprofil, vurdert ut fra fylkeskommunens risikobærende evne. Forvaltningen skal drives slik at fylkeskommunen ikke påføres vesentlig finansiell risiko. Fylkeskommunen kan ikke pådra seg finansiell risiko ut over de rammer som er vedtatt i dette reglementet eller benytte finansielle instrumenter som ikke er eksplisitt nevnt i dette reglementet.

Finans- og gjeldsforvaltningen i Telemark fylkeskommune omfatter forvaltning av midler med kort tidshorisont som skal forvaltes med lav risiko og høy kortsiktig likviditet, og forvaltning av gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler. Fylkeskommunen har ikke plassert langsiktige midler og har derfor ikke rammer for plassering av midler med langsiktig tidshorisont.

Dersom det blir behov for endringer i reglementet på et fremtidig tidspunkt, vil dette reglementet bli oppjustert med nødvendige og tilstrekkelige rammer og retningslinjer. Det endrede finans- og gjeldsreglementet vil bli vedtatt av fylkestinget før endringene etter endret reglement iverksettes.

3.2.1 Likviditet

Fylkeskommunen skal til enhver tid ha likviditet (inkludert eventuelle trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser. Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko. Likviditet som er planlagt benyttet til drifts eller investeringsformål, eller til nedbetaling av lån innenfor neste rullerende fireårs økonomiplanperiode, skal forvaltes som kortsiktig likviditet etter dette finans- og gjeldsreglementet og kan ikke plasseres i langsiktige investeringer som langsiktig likviditet.

3.2.2 Gjeld

Gjeld omtalt i dette reglementet omfatter fylkeskommunens langsiktige, rentebærende gjeld.

Låneporteføljen skal over tid gi lavest mulig totalkostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, det tas hensyn til behov for forutsigbarhet i lånekostnader. Spredning av renteforfall og låneforfall skal redusere effektene av endringer i rentenivå og lånevilkår for fylkeskommunens driftsbudsjett.

Forvaltningen av gjeld skal også vurderes i forhold til fylkeskommunens renteinntekter og andre inntekter som henger sammen med rentenivået.

3.3. Virkeområde

Reglementet gjelder for Telemark fylkeskommune samt fylkeskommunale foretak etter kommuneloven kapittel 9. I den grad slike virksomheter har egen finans- og gjeldsforvaltning, skal dette utøves i tråd med dette reglement.

Fylkeskommunens aksjer og ansvarlige lån i ulike selskaper som er næringspolitisk eller samfunnsmessig motivert (selskapene omtales i fylkeskommunens eierskapsmelding) omfattes ikke av dette reglementet siden investeringene og eierskapene ikke er finansielt motivert. Reglementet skal vedtas ved behov. Reglementet trer i kraft 01.01.2024.

3.4. Fullmakter, delegasjon og ansvarsforhold

3.4.1 Fylkestinget

Fylkestinget skal gjennom fastsettelse og gjelds- og finansreglementet:

- vedta retningslinjer og rammer for forvaltningen av likviditet og gjeld i fylkeskommunen
- vedta prinsipper for måling av avkastning og prinsipper for opptak og refinansiering av gjeld
- ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansiell risiko
- vedta rammer for rapportering som sikrer løpende oppfølging av resultatet av finans- og gjeldsforvaltningen og påse at reglene for forvaltningen følges

3.4.2 Fylkesdirektør

Fylkesdirektøren skal gjennom fastsatt gjelds- og finansreglement:

- ivareta forvaltningen av fylkeskommunens gjeld og finansielle eiendeler i henhold til dette reglement og tildelte fullmakter fra fylkestinget.
- fortløpende vurdere hvor egnet reglementets ulike rammer og begrensninger er, og hvorvidt de på en klar og tydelig måte sikrer at finansforvaltningen utøves forsvarlig med hensyn til de typer risiko fylkeskommunen er eksponert for.
- påse at de personer som ivaretar finans- og gjeldsforvaltningen har tilstrekkelig kompetanse på området.
- sørge for en betryggende internkontroll sett på bakgrunn av gjelds- og finansforvaltningens omfang, kompleksitet og risiko.
- utarbeide nødvendige fullmakter, instruksjoner og rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen som er i overensstemmelse med fylkeskommunens overordnede økonomibestemmelser.
- inngå og avvikle avtaler med eksterne finansforvaltere.
- inneha fullmakt til å undertegne nødvendige dokumenter i utøvelsen av finans- og gjeldsforvaltningen i henhold til dette reglementet.

Konkrete rammer for forvaltning av henholdsvis fylkeskommunens midler til driftsformål, (inkl. ledig likviditet) og gjeldsporteføljen omtales i fortsettelsen hver for seg.

3.5. Forvaltning av kortsiktig likviditet

Finansiell risiko ved forvaltning av kortsiktig likviditet oppstår i form av kredittrisiko, likviditetsrisiko og renterisiko.

Fylkesdirektøren gis fullmakt til å plassere fylkeskommunens midler til driftsformål (herunder ledig likviditet) i bankinnskudd, pengemarkedsfond og i direkte eie av verdipapirer. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner.

Fylkesdirektøren kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpende behovet for banktjenester. Ved valg av hovedbankforbindelse stilles det krav om minimum internasjonal kredittrating A- eller tilsvarende kredittvurdering. Blir hovedbankforbindelsen nedgradert til under A- etter avtaleinngåelse, skal eventuelle tiltak vurderes. Det kan gjøres avtale om trekkrettighet (kassakreditt).

Fylkeskommunens driftslikviditet skal plasseres i fylkeskommunens hovedbank, eventuelt supplert med innskudd i andre større spare- eller forretningsbanker med forvaltningskapital som overstiger 5 mrd. kr. Driftslikviditet som er plassert som innskudd i andre banker enn hovedbank kan maksimalt ha 2 dagers bindingstid og skal ikke overstige 2 prosent av bankens forvaltningskapital.

Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål utover hva som trengs til dekning av fylkeskommunens løpende forpliktelser de nærmeste tre måneder, kan plasseres i bankinnskudd, i pengemarkedsfond eller i direkte eie av verdipapirer. Retningslinjene følger i det videre her.

Innskudd i bank

For bankinnskudd gjelder følgende begrensninger:

- tidsbinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 12 måneder.
- et enkelt innskudd med tidsbinding kan ikke utgjøre mer enn 2 prosent av bankens forvaltningskapital.

Plassering i pengemarkedsfond

Ledige midler kan plasseres i pengemarkedsfond med lav risiko og i pengemarkedsfond som er verdsatt i norske kroner, i samsvar med siste reviderte utgave av *Verdipapirfondenes forenings bransjestandard for klassifisering av rentefond (pengemarkeds- og obligasjonsfond)*.

Direkte eie av verdipapir

For direkte plassering av rentebærende papirer gjelder følgende begrensninger:

Sertifikat utstedt eller garantert av:	Den norske stat/statsforetak, norske kommuner eller fylkeskommuner	Banker, finansinstitusjoner eller kredittforetak
Tidshorisont	0-12 måneder	0-12 måneder
Maks del av emisjonsbeløp	Ingen begrensning	Ingen begrensning
Maks del av forvaltningskapital	Ingen begrensning	2 %
Kredittkvalitet	Ingen begrensning	A minus (A-) eller bedre
Valuta	NOK	NOK
Avgrensning per utsteder	Ingen begrensning	Maks 50 mill. kr for rating A eller lavere, maks 250 mill. kr for rating A+ eller bedre

Felles plasseringsbegrensninger

- fylkeskommunens samlede innskudd i bank-/kredittinstitusjon skal ikke overstige 2 prosent av institusjonens forvaltningskapital. Dette gjelder ikke hovedbankforbindelsen.
- fylkeskommunens eierandel i et pengemarkedsfond skal ikke overstige 100 mill. kr eller 10 prosent av fondets forvaltningskapital.
- ved måling av avkastning utgjør rentevilkår etter bankavtale referanseavkastningen (avkastningsmål).

3.5.1 Konkurransetsetting

Ved bankinnskudd benyttes hovedbankforbindelse så lenge banken ansees som konkurransedyktig. Ved innhenting av pristilbud på plassering av kortsiktig likviditet skal det som hovedregel innhentes tilbud fra minst to tilbydere. Én tilbyder kan unntaksvis benyttes, eventuelt kan innskuddsportalen benyttes. Ved bruk av én tilbyder skal det på annen måte dokumenteres at forretningen skjer til markedsvilkår.

3.5.2 Etske retningslinjer

De etiske retningslinjene som til enhver tid er gjeldende for Statens pensjonsfond utland, skal være minimumsstandarden for fylkeskommunens etiske håndtering av finansforvaltningen.

Disse retningslinjene innebærer blant annet at selskaper som produserer særlig inhumane våpen skal utelukkes fra porteføljen. Videre skal selskaper utelukkes dersom det er åpenbar uakseptabel risiko for at fylkeskommunen gjennom sine investeringer medvirker til:

- grove eller systematiske krenkelser av menneskerettigheter som for eksempel drap, tortur, frihetsberøvelse, tvangsarbeid, utnyttelse og annen utnyttning av barn.
- alvorlig krenkelse av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner, alvorlig miljøskade, grov korrupsjon og andre særlige grove brudd på grunnleggende etiske normer.
- brudd på folkeretten.
- at penger blir skjult i skatteparadiser.

Av dette følger at Telemark fylkeskommune skal velge eksterne forvaltere som legger internasjonalt anerkjente etiske normer til grunn for sin forvaltning. Det betyr at fylkeskommunen skal forlange at eksterne forvaltere til enhver tid utelukker fra sitt investeringsunivers de samme selskapene som Statens pensjonsfond utland. Dersom det avdekkes at Telemark fylkeskommune har foretatt plasseringer som åpenbart bryter med de etiske prinsippene, skal fylkeskommunen, så snart det er praktisk mulig, selge seg ut av den aktuelle posisjonen.

3.6. Forvaltning av gjeldsportefølje

Fylkestinget fatter vedtak om låneopptak i budsjettåret gjennom budsjettvedtaket.

Med utgangspunkt i fylkestingets vedtak skal fylkesdirektøren gjennomføre låneopptak jf., kommuneloven § 14-14, herunder godkjenning av lånevilkår og øvrig forvaltning av fylkeskommunens innlån etter retningslinjer av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i kommuneloven §§ 14-14 til 14-17.

Det kan også tas opp lån til refinansiering av eksisterende gjeld.

3.6.1 Finansieringskilder

Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, og i livselskaper. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Finansiell leasing tillates ikke.

3.6.2 Låneopptak

Låneopptak skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, fremdrift på investeringsprosjekt, forventninger om fremtidig renteutvikling, låneportefølje og generelle markedsforhold.

Det bør foretas grønne låneopptak der kriteriene for dette er oppfylt, og der vilkårene ansees fordelaktig sammenlignet med ordinære lån. Det kan kun tas opp lån i norske kroner. Lån kan tas opp som gjeldsbrevlån, sertifikatlån og obligasjonslån. Låneporteføljen må struktureres slik at avdragsbestemmelsene etter kommuneloven § 14-18 ivaretas.

3.6.3 Rentebinding og renterisiko

Andelen rentebinding i gjeldsporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå, gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i låneutgifter. Det innebærer at fylkeskommunens renteinntekter og rentekostnader må ses i sammenheng.

Netto renteeksponert gjeld defineres som gjeld til investeringsformål fratrukket konsernlikviditet forrentet til kort flytende rente (størstedelen av bankinnskudd samt ev. pengemarkedsfond). Videre gjøres det fradrag i beregningsgrunnlaget for rentekompensasjonsordninger hvor inntekten følger kort, flytende rente. Dette gjelder ordningen for skolebygg. Teknisk beregning av netto renteeksponert gjeld forklares på følgende måte:

Langsiktig gjeld (eksl. pensjonsforpliktelser)
Fratrukket konsernlikviditet
Fratrukket selvfinansierende gjeld (rentekomp. for skolebygg)

Gir netto renteeksponert gjeld

Forvaltningen skal legges opp i henhold til følgende:

- styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbare og stabile lånekostnader.
- søke at mellom 30 og 80 prosent av netto renteeksponert gjeld over tid er rentesikret.
- gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (vektet rentebindingstid) på samlet renteeksponert gjeld bør til enhver tid være mellom 1 og 5 år.

For å oppnå ønsket rentebinding gis det, i tillegg til å ta opp fastrentelån og obligasjonslån, anledning til å ta i bruk følgende finansielle instrumenter:

- rentebytteavtaler (SWAP).
- fremtidige renteavtaler (FRA).

Følgende krav gjelder for bruk av finansielle instrumenter:

- det kan bare anvendes finansielle instrumenter på underliggende gjeld i balansen
- det skal etableres sikringsdokumentasjon og et register med oversikt over alle finansielle instrumenter. Registeret skal gi en oversikt over vilkår, løpetid og motpart for det enkelte instrument.
- som motpart ved slike kontrakter skal det kun benyttes større finansinstitusjoner med bred dokumentert erfaring på dette området.

3.6.4 Refinansieringsrisiko

Ved bruk av sertifikat- og obligasjonslån vil hovedstolen forfalle i sin helhet. Det er derfor knyttet en refinansieringsrisiko til disse lånetypene.

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende:

- et enkeltlån kan ikke utgjøre mer enn 20 prosent av fylkeskommunens samlede gjeldsportefølje.
- det skal tilstrebes en spredt forfallsstruktur. Lån som skal refinansieres med hovedstolforfall inntil ett år frem i tid, skal maksimalt utgjøre 30 prosent av gjeldsporteføljen i en normalsituasjon.

3.6.5 Konkurrerende tilbud

Låneopptak og handel med finansielle instrumenter skal konkurranseutsettes. Det skal som hovedregel innhentes minst to konkurrerende tilbud fra aktuelle tilbydere, og valg av tilbyder skal dokumenteres. Det kan gjøres unntak fra denne regelen for situasjoner hvor fylkeskommunen velger å legge ut sertifikat- eller obligasjonslån gjennom å gi en tilrettelegger et eksklusivt mandat (eksempelvis rulleringsavtaler).

3.7. Rapportering og overvåkning av finansiell risiko

3.7.1 Formål

Formålet med rapporteringen er å holde fylkestinget løpende informert om alle relevante sider av finans- og gjeldsforvaltningen.

Forvaltning av kortsiktig likviditet og av gjeldsporteføljen skal rapporteres til fylkestinget i forbindelse med tertialrapportering. Etter årets slutt skal det legges frem en sak som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Dersom det skjer endringer i markedsutviklingen som gir vesentlige avvik i avkastning eller risiko i finans- og gjeldsforvaltningen, skal det uten ugrunnet opphold rapporteres til fylkesutvalg og/eller fylkesting.

3.7.2 Fylkesdirektørens rapportering

Rapportering til fylkestinget skal inneholde tilstrekkelig informasjon til at fylkestinget kan følge opp sitt ansvar for forvaltningen av fylkeskommunens midler.

Rapportene om finans- og gjeldsforvaltningen til fylkestinget skal inneholde en beskrivelse og vurdering av fylkeskommunens finansielle risiko og avkastning, sammenholdt med målene og kravene i finans- og gjeldsreglementet. Rapportene skal også inneholde en beskrivelse og vurdering av eventuelle vesentlige endringer i markedet og i fylkeskommunens finansielle risiko. Rapportene skal også opplyse om eventuelle avvik mellom kravene i finans- og gjeldsreglementet og den faktiske forvaltningen, og hvordan avvikene er håndtert.

Rapportene skal:

- vise hvordan de finansielle midlene er sammensatt og markedsverdien av dem, både samlet og for hver gruppe av midler.
- vise hvordan de finansielle forpliktelsene er sammensatt og verdiene av dem, både samlet og for hver gruppe av forpliktelser.
- opplyse om de finansielle forpliktelsenenes løpetid, og om verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder.
- opplyse om aktuelle markedsrenter og fylkeskommunens egne rentebetingelser.
- opplyse om forhold som fylkestinget har stilt krav om at det skal opplyses om.

3.8. Avvik og kvalitetssikring

3.8.1 Konstatering av avvik

Ved konstatering av avvik mellom faktisk finans- og gjeldsforvaltning og finans- og gjeldsreglementets rammer, skal slikt avvik lukkes så snart som mulig. Avviket og eventuell økonomisk konsekvens av avviket skal rapporteres til fylkestinget ved neste ordinære finans- og gjeldsrapportering, sammen med forslag til rutineendringer som vil redusere sannsynligheten for slike avvik i fremtiden.

3.8.2 Internkontroll og kvalitetssikring

Reglementet baseres på fylkeskommunens egen kunnskap om finansielle markeder og instrumenter. Fylkesdirektøren er ansvarlig for å etablere forsvarlig internkontroll og risikostyring av finans- og gjeldsforvaltningen.

Fylkesdirektøren skal påse at en uavhengig instans med kompetanse om finans- og gjeldsforvaltning vurderer om finans- og gjeldsreglementet legger rammer for en finans- og gjeldsforvaltning som er i tråd med kommuneloven og bestemmelser i garanti- og finansforskriften. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutinene for vurdering og håndtering av finansiell risiko, og rutiner for å avdekke avvik fra finans- og gjeldsreglementet.

Fylkesdirektøren pålegges ansvar for at slike eksterne vurderinger innhentes.

Kvalitetssikring av finans- og gjeldsreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet og før fylkestinget vedtar nytt, endret finans- og gjeldsreglement. I denne sammenheng skal det også rapporteres på utført kvalitetssikring av rutinene.

4. Reglement for anskaffelser

4.1. Overordnede rammer

Følgende rammer gjelder for alle anskaffelser:

- Lov om offentlige anskaffelser
- Forskrift om offentlige anskaffelser
- Forsyningsforskriften
- Konesjonskontraktforskriften
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter
- Forskrift om plikt til bruk av lærlinger i offentlige kontrakter
- Forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser
- Forskrift om energi- og miljøkrav ved anskaffelse av kjøretøy til veitransport
- Forskrift om fastsettelse av tvangsmulkt i medhold av lov om offentlige anskaffelser
- Forskrift om gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XVI punkt 6 om fastsettelse av regler for frister, datoer og tidspunkter
- Offentleglova
- Forvaltningsloven
- Kommuneloven
- Anskaffelsesstrategi Telemark fylkeskommune
- Seriositetsbestemmelser¹ knyttet til bygge- og anleggsprosjekter hvor fylkeskommunen er byggherre
- Etske retningslinjer for ansatte i Telemark fylkeskommune
- Bruk av eHandel i Telemark Fylkeskommune

4.2. Formål

Reglementet skal bidra til økonomisk effektive anskaffelser, innovative løsninger, økt samfunnsansvar og ivaretagelse av regelverk, og skal ha en høy etisk standard, det vises for øvrig til fylkeskommunens anskaffelsesstrategi.

4.3. Virkeområde

Dette reglementet gjelder for Telemark fylkeskommune, samt fylkeskommunale foretak. Reglementet gjelder for alle anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider for eller på vegne av Telemark fylkeskommune. Reglementet er et supplement til anskaffelsesregelverket som er gitt gjennom lov og forskrifter, og fylkeskommunens anskaffelsesstrategi. Reglementet trer i kraft 01.01.2024.

¹ Fellesnemnda vedtok i sak 32/19 å utrede seriositetsbestemmelser for Vestfold og Telemark fylkeskommune som er en ytterligere innstramming enn gjeldende regelverk

4.4. Fullmakter, delegasjon og ansvarsforhold

Fylkestinget har delegert fullmakt til å pådra utgifter i drifts- og investeringsregnskapet. Det er nærmere regulert i reglement for delegering av disponeringsfullmakt og myndighet i økonomisaker.

4.4.1 Fylkestinget

Fylkestinget skal vedta retningslinjer og rammer for anskaffelser i fylkeskommunen som omfatter beskrivelse av fullmakter, delegasjon og ansvarsforhold.

4.4.2 Fylkesdirektøren

Fylkesdirektøren skal ivareta forvaltningen av fylkeskommunen, som omfatter beskrivelse av fullmakter, delegasjon og ansvarsforhold.

Fylkesdirektøren har ansvar for å avklare organisering, ansvarlinjer og kontrollmekanismer for anskaffelsesarbeidet.

4.5. Grunnleggende prinsipper

De grunnleggende prinsippene er nedfelt i anskaffelsesloven § 4. Bestemmelsen fastsetter at oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet.

De grunnleggende prinsippene gjelder for alle anskaffelser over 0,1 mill. kr ekskl. mva. der lov om offentlige anskaffelser kommer til anvendelse, jf. anskaffelsesloven § 2. Dette omfatter alle anskaffelser som skal gjennomføres etter anskaffelsesforskriften.

Ved anskaffelser under 0,1 mill. kr ekskl. mva. bør det også ses hen til og opptre i henhold til de grunnleggende prinsippene.

4.5.1 Terskelverdier

Terskelverdier er beløpsgrenser som angir hvilken del av anskaffelsesregelverket som kommer til anvendelse.

For anskaffelser under nasjonal terskelverdi, skal lokalt/regionalt næringsliv prioriteres.

Anskaffelser under 0,1 mill. kr

Anskaffelser med en anslått verdi under 0,1 mill. kr ekskl. mva. er unntatt fra anskaffelsesregelverket, jf. anskaffelsesloven § 2. Ved slike anskaffelser er det likevel viktig at fylkeskommunen opptre ansvarlig. Det skal legges til rette for at anskaffelser gjennomføres på en hensiktsmessig måte, og sikre konkurranse og effektiv ressursutnyttelse.

Del I - alminnelige bestemmelser som gjelder alle anskaffelser

Forskriftens del I inneholder alminnelige bestemmelser som gjelder alle anskaffelser som er underlagt forskriften, med en anslått verdi som er lik eller overstiger 0,1 mill. kr ekskl. mva. For

anskaffelser med en anslått verdi som er under nasjonal terskelverdi på 1,3 mill. kr ekskl. mva. gjelder kun del I. For anskaffelser av helse- og sosialtjenester med en anslått verdi som er under EØS- terskelverdien på 6,95 mill. kr ekskl. mva. gjelder også kun del I.

Del II - anskaffelser mellom nasjonal terskelverdi og EØS-terskelverdi

Forskriften del II gjelder for kontrakter med en anslått verdi på minst 1,3 mill. kr ekskl. mva., men som ikke overstiger EØS-terskelverdiene. Det er noen unntak fra denne regelen.

Del III - anskaffelser over EØS-terskelverdiene

Forskriften del III gjelder for kontrakter med en anslått verdi som er lik eller overstiger EØS-terskelverdiene. Terskelverdi for vare- og tjenestekontrakter, samt for bygge- og anleggskontrakter er til enhver tid gjeldende EØS-terskelverdier.

Del IV

Gjelder for anskaffelser av helse- og sosialtjenester.

Del V

Gjelder for plan- og designkonkurranser.

4.5.2 Anskaffelsesprosessen

Anskaffelsesprosessen i fylkeskommunen skal, så langt det er mulig, følge Direktoratet for Forvaltning og Økonomistyring (DFØ) sin standard prosessmodell for gjennomføring av en offentlig anskaffelse.

Anskaffelsesprosessen består av tre hovedprosesser:

1. Forberedelsesfasen: Mulighetene for å påvirke anskaffelsen er størst i denne fasen. Det er derfor viktig å foreta en grundig behovskartlegging og planlegge anskaffelsen godt. Det skal lages en konkret strategi for konkurransen, og gjennomføring av konkurransen skal forberedes.
2. Konkurransgjennomføringsfasen: Konkurransen skal kunngjøres, tilbudene skal evalueres, tilbud skal velges og avtale(r) inngås med leverandør(en).
3. Kontraktsoppfølgingsfasen: Forberede kontraktsgjennomføring, bruke avtalen og drive aktiv kontraktsforvaltning gjennom hele avtaleperioden.

4.5.3 Rammeavtaler

Der fylkeskommunen har inngått rammeavtaler skal disse benyttes.

Ved regelmessige anskaffelser, skal det vurderes om det er hensiktsmessig å etablere en rammeavtale for varene/tjenestene.

4.5.4 Elektronisk gjennomføring av anskaffelser

Forskriften om offentlige anskaffelser har krav til bruk av elektronisk kommunikasjon i gjennomføringen av offentlige anskaffelser. Alle anskaffelser etter forskriftens del II og del III skal gjennomføres i fylkeskommunens elektroniske konkurransegjennomføringsverktøy.

Alle anskaffelser av varer og tjenester skal gjøres i fylkeskommunens eHandelssystem. Dette gjelder på områder der eHandelssystemet har funksjonalitet for dette.

4.5.5 Innovasjon

Lov om offentlige anskaffelser legger til rette for økt dialog og samspill med leverandører i forbindelse med innovative anskaffelser.

Innkjøp skal brukes for å stimulere til produkt- og leverandørutvikling gjennom samspill/dialog mellom det offentlige og leverandører, og er dermed et verktøy for innovasjon og omstilling. Ved å legge større vekt på innovative anskaffelser skal fylkeskommunen finne smarte og bærekraftige løsninger. Ved større anskaffelser skal det vurderes hvordan behovet best kan dekkes og hvorvidt det kan tilbys alternative løsninger som åpner for bruk av nye metoder, modeller eller teknologi.

4.5.6 Samfunnsansvar

Fylkeskommunen skal ta aktivt samfunnsansvar gjennom å etterspørre varer og tjenester som er produsert etter høye etiske, sosiale og miljømessige standarder. Anskaffelser skal følge lovpålagte krav til miljø, universell utforming, lærlingordning, etisk handel, sosiale hensyn, og lønns- og arbeidsvilkår. Klima- og energihensyn skal være overordnet premiss i all planlegging, og miljøhensyn og livssyklus kostnader skal vurderes ut fra hva som gir lavest miljøbelastning.

Lovpålagte krav og politiske vedtak knyttet til samfunnsansvar, skal implementeres gjennom tydelige krav i kontraktene og gjennom dialog og samarbeid med leverandørene.

5. Reglement for investeringer

5.1. Overordnede rammer

Reglementet er vedtatt av fylkestinget med hjemmel i kommuneloven og lov om offentlige anskaffelser og i tråd med veileder om budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet, utgitt av KRD² oktober 2011. Reglementet gjelder for folkevalgte organer, administrasjonen og fylkeskommunale foretak.

5.2. Formål

Reglementet har som formål å sikre at fylkeskommunen har forsvarlig økonomiforvaltning og ivaretar sine økonomiske plikter i investeringsprosjekter og som byggherre i byggeprosjekter. Reglementet skal sikre forsvarlig styring og kontroll, samt avklare ansvar og fullmakter. I tillegg skal reglementet sikre politisk forankring for beslutninger i investeringsprosjektenes ulike faser.

5.3. Virkeområde

Investeringsreglementet gjelder for alle investeringer i Telemark fylkeskommune. Reglementet gjelder investeringer i varige driftsmidler, aksjer, andeler og innskudd i ulike organiserte samarbeidsforetak m.m. Reglementet trer i kraft 01.01.2024.

Med varige driftsmidler menes fast eiendom, bygninger, anlegg, inventar, utstyr, transportmidler, maskiner mv., med en verdi over 100.000 kr og som forventes brukt over flere år. Reglementet gjelder også utgifter til påkostning. Som påkostning regnes tiltak som fører eiendelen til en høyere standard eller til en annen funksjonalitet eller endret bruksområde enn den har vært i tidligere. Når en utgift klassifiseres som påkostning, skal det derfor vurderes om utgiften bidrar til å øke eiendelens økonomiske levetid i forhold til det som ble lagt til grunn ved anskaffelsen og/eller bidrar til å øke eiendelens kapasitet og funksjonalitet, jf. kommunal regnskapsstandard (GKRS)³ nr. 4 Avgrensning mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet.

5.4. Investeringsramme

5.4.1 Politisk vedtak er hjemmel for investering

Alle investeringer skal vedtas av fylkestinget, jf. reglement for delegering av disponeringsfullmakt og myndighet i økonomisaker. Fylkestinget vedtar økonomiske rammer til sektorene til nærmere angitt formål eller til konkrete prosjekter.

Følgende gjelder for vedtatt investeringsramme:

² KRD (Kommunal- og regionaldepartementet) i 2011 har senere skiftet navn til Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD).

³ I henhold til kommuneloven § 14-6 regnskapet føres i samsvar med god kommunal regnskapskikk, som er definert i kommunal regnskapsstandard (GKRS).

- Investeringsrammen er brutto utgift inkl. mva. for hele prosjektets levetid.
- Rammen skal inkludere marginer basert på et realistisk anslag, herunder utgifter til forprosjektering der dette er påkrevd.
- Total investeringsramme skal være inklusiv prisstigning.
- Økonomiplanen skal være fordele investeringsrammene på år i samsvar med forventet fremdrift.

Dette reglementet skiller mellom investeringsramme for tre kategorier investeringer:

1. Investeringsramme til utstyr og maskiner som tildeles for ett år.
2. Investeringsramme til et formål gitt for en periode på fire år. En slik ramme tildeles en sektor med krav om at tiltak oppfyller et gitt formål, f.eks. universell utforming av bygg.
3. Investeringsramme for konkrete prosjekter. Et investeringsprosjekt har et avgrenset formål, eksempelvis bygging av videregående skole, utvikles over to eller flere år og er av vesentlig verdi. Også prosjekter innenfor et budsjettår kan omfattes av regler om investeringsprosjekter om det er vesentlig. Fylkestinget eller organ med delegert myndighet kan bestemme at en investering omfattes av bestemmelser om prosjekt.

5.5. Fullmakter

5.5.1 Investeringsramme gir fullmakt

Fylkesdirektøren har fullmakt til å investere innenfor de rammer som er vedtatt i budsjettet, jf. reglement for delegering av disponeringsfullmakt og myndighet i økonomisaker (budsjettreglementet). Fylkesdirektøren kan delegerer fullmakt til en sektor (fylkessjef) til å prioritere tiltak innenfor en gitt ramme.

5.5.2 Investeringsrammer til utstyr, maskiner eller et formål

Investeringsrammer for utstyr og maskiner til skoler og tanntlinikker blir gitt som en årlig ramme (*årsbudsjett*).

Investeringsramme for formål innenfor bygg og fylkesveg kan gis som en fireårig ramme der det er hensiktsmessig (*økonomiplanperioden*). Ofte vil det være behov for mer omfattende planlegging og prioritering for å sette i gang investeringstiltak som ikke får tildelt egen prosjektramme av fylkestinget. Fylkesdirektøren har fullmakt til å prioritere tiltak innenfor rammen i økonomiplanperioden, men må holde seg innenfor vedtatt årsbudsjett for det enkelte formål. Eksempler på slike formål kan være (listen er ikke uttømmende):

- universell utforming bygg
- oppgradering teknisk anlegg og brannanlegg i bygg
- trafiksikkerhetstiltak fylkesveg

5.5.3 Investeringsramme for byggprosjekter

Fylkestinget vedtar et fireårig handlingsprogram for byggprosjekter som er utgangspunktet for alle bygginvesteringene.

Investeringer på bygg består av flere hovedprosjekter. Et hovedprosjekt kan være skolebyggprosjekter, enkeltprosjekter med samlet investeringsramme over 50 mill. kr eller spesielt komplekse prosjekter. Ett av disse hovedprosjektene består av en samling mindre investeringsprosjekter. Dette er i økonomiplanen beskrevet som "Investering bygg".

Fylkesdirektøren har innenfor vedtatte budsjетtrammer for "Investering bygg" fullmakt til prioriteringer, omdisponeringer og tilpasninger innen vedtatt investeringsportefølje der dette bidrar til mer dynamisk gjennomføring av vedtatte prosjekter.

5.5.4 Investeringsramme og beslutningspunkt for fylkesvegprosjekter

Fylkestinget vedtar et fireårig handlingsprogram for fylkesvegnettet som er utgangspunktet for alle fylkesveginvesteringene.

Investeringer på fylkesveg består av flere hovedprosjekter. Et hovedprosjekt kan være bompengeprosjekter, enkeltprosjekter med en samlet investeringsramme over 50 mill. kr eller spesielt komplekse prosjekter. Ett av disse hovedprosjektene består av en samling mindre investeringsprosjekter. Dette er i økonomiplanen beskrevet som "Investering fylkesveg".

"Investering fylkesveg" defineres som en portefølje. Denne porteføljen består av alle investeringer på fylkesvei som har en kostnadsramme under 50 mill. kr. Hovedutvalg for samferdsel har delegert myndighet for disse prosjektene og får sak til behandling ved slutten av hvert kalenderår. Denne saken omhandler et justert fireårig handlingsprogram for alle disse prosjektene.

Fylkesdirektøren har innenfor vedtatte budsjетtrammer for "Investering fylkesveg" fullmakt til prioriteringer, omdisponeringer og tilpasninger innen vedtatt investeringsportefølje der dette bidrar til mer dynamisk gjennomføring av vedtatte prosjekter. Hovedutvalget orienteres om slike prioriteringer, omdisponeringer og tilpasninger i påfølgende møte i hovedutvalget.

Samarbeidsavtaler/spleiselag på fylkesvei

Samarbeidsavtaler om konkrete tiltak på fylkesvei kan inngås med kommuner og andre offentlige aktører. Hensikten er å oppnå en bedre utnyttelse av ressursene og å få gjennomført flere gode utbyggingsprosjekter på fylkesvei.

Fylkeskommunen er byggherre for spleiselag på fylkesvei og ansvarlige for investeringen. Kommunen bidrar med et anleggsbidrag (tilskudd). Avtale om finansiering og bygging av prosjektet skal signeres av partene før tiltaket startes opp.

Budsjетtmessige konsekvenser av spleiselag:

- Bruttoammen for fylkesveginvesteringene økes som følge av økte investeringer knyttet til spleiselagsavtaler finansiert ved tilskudd og mva. kompensasjon.

Samarbeidsavtaler/spleiselag på fylkesveger skal vedtas av fylkestinget.

5.6. Krav til budsjett og økonomirapportering

Dette punktet angir krav til årsbudsjett og økonomirapportering for investeringer. Alle investeringer skal vedtas som en del av årsbudsjettvedtaket i desember. Eventuelle endringer i løpende prosjekter gjøres ved tertialrapporteringene. Før en investering kan starte må finansieringen være i orden.

5.6.1 Generelle krav til investeringsbudsjettet

- Konsekvenser for driftsbudsjettet inklusiv fremtidige forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdsutgifter (livsløpskostnader) skal omtales for store⁴ investeringsprosjekter.
- Forventet tidspunkt for ferdigstillelse skal være oppgitt.
- Fordeling av investeringsrammen i økonomiplanperioden skal være realistisk i forhold til prosjektenes fremdrift.
- Gaver eller tilskudd kan ikke brukes til å øke investeringsrammen uten fylkestingets godkjenning. Den prosjektansvarlige må sørge for at alle eventuelle tilskuddsordninger blir benyttet og søkt om.
- Øremerkede tilskudd kan gå til å øke investeringsrammen uten fylkestingets godkjenning. Eksempelvis gjelder dette statlige tilskudd til konkrete formål.
- Før tiltak og anskaffelser tas inn i investeringsbudsjettet skal skillet mellom drift og investering vurderes opp mot reglene i GKRS nr. 4.

5.6.2 Oppfølging og rapportering

Det skal rapporteres på det nivå som fylkestinget har tildelt økonomiske rammer ved tertialrapporteringer og i årsregnskapet.

Rapporteringen på hovedprosjektnivå skal vise:

- regnskap hittil
- revidert årsbudsjett årsprognose (tertialrapportering)
- avvik prognose (mellom revidert årsbudsjett og årsprognose)

Rapportering på nivå for investeringsprosjekter skal vise:

- saksreferanse til investeringsprosjektet
- vedtatt total investeringsramme (for hele prosjektet)
- påløpt totalt (regnskap hittil i prosjektforløpet)
- revidert budsjett (årsbudsjett)
- årsprognose (antatt forventet påløpt inneværende år)
- avvik prognose (avvik mellom revidert budsjett og årsprognose)
- prognose for hele prosjektet totalt (års uavhengig prosjektramme)

Eventuelle vesentlige overskridelser eller besparelser i investeringsprosjektene skal forklares. Ved slike avvik fra årsbudsjett og/eller investeringsrammer skal det foreslås tiltak og som legges frem i økonomirapporten, eventuelt forslag til budsjettjustering.

Fylkesdirektør har til enhver tid fullmakt til å stoppe investeringsprosjekter dersom det oppstår vesentlige økonomiske avvik frem til sak legges frem for fylkestinget.

5.6.3 Sluttregnskap

Det skal utarbeides og fremlegges sluttregnskap for alle investeringsprosjekter på hovedprosjektnivå. Det rapporteres til fylkestinget for prosjekter vedtatt der, og til fylkesdirektør for prosjekter vedtatt der. For disse sistnevnte skal fylkesutvalg eller hovedutvalg orienteres. For mindre investeringsprosjekter som er gjennomført i løpet av et budsjettår, avlegges sluttregnskap samlet ved nærmeste årsrapportering.

Sluttregnskap legges frem for fylkestinget eller fylkesdirektør senest ett år etter at overtakelsesforretning har funnet sted, eller når ansvar og risiko er overført.

Sluttregnskapet skal vise:

- opprinnelig investeringsramme
- justert investeringsramme
- regnskap (samlet for investeringsprosjektet)
- avvik (mellom justert investeringsramme og påløpt i regnskapet)

Sluttregnskapet spesifiseres for investeringsutgift, eventuelt med ytterligere spesifisering av utgiften, og finansiering.

5.6.4 Eventuelle senere garantiutgifter

Dersom det påløper utgifter i garantiperioden skal disse bokføres på et nytt prosjektnummer, men aktiveres sammen med hovedprosjektet i balansen. Finansieringen av slike utgifter må tas opp i sak til fylkestinget.

5.7. Investering på vegne av fylkeskommunen

5.7.1 Forskuttering på vegne av fylkeskommunen

Dersom fylkeskommunen mottar forespørsel fra kommuner eller private om investering på fylkeskommunal grunn, eksempelvis på bakgrunn av at kommuner ønsker raskere gjennomføring av konkrete investeringstiltak enn opprinnelig plan, legges følgende prinsipper for inngåelse av forskutteringsavtaler til grunn:

- Forskutteringsavtaler kan inngås når tiltaket er særlig viktig for trafiksikkerhet og/eller fremkommelighet.
- Tiltaket skal være i tråd med fylkeskommunens overordnede målsettinger, herunder målgitt i areal- og transportplaner.
- Prosjektet må være fullfinansiert.

- Kommunen dekker 100 % av kostnadsoverskridelser på inntil 10 % av prosjektrammen, og 50 % av eventuelle ytterligere overskridelser. Fylkeskommunen dekker det resterende.
- Forskuttering kan ikke overstige 50 mill. kr for et enkelt prosjekt.
- Samlet økonomisk binding knyttet til forskutteringsavtaler på fylkesveger skal ikke overstige 80 mill. kr. Tilbakebetalingsforpliktelser skal ikke overstige 20 mill. kr per år.
- Forskutteringer skal tilbakebetales tidligst 4 år etter avtale inngåelse.
- Forskutteringsbeløp refunderes uten kompensasjon for prisøkning og renter på eventuelle lån i forskutteringsperioden.

Forskuttering på vegne av fylkeskommunen skal vedtas av fylkestinget.

4.7.2.Merverdikompensasjon til private eller offentlige utbyggere

En utbygger blir i enkelte tilfeller pålagt å utbedre fylkeskommunal veg/vegkryss på grunn av egne utbygginger. I slike tilfeller overtar fylkeskommunen veginvesteringen for kroner null.

Dersom utbyggeren ikke har rett til fradrag for inngående merverdiavgift, kan fylkeskommunen benytte sin rett til mva.-kompensasjon ved overtakelsen. Slik overføring av rettighet er hjemlet i justeringsreglene i merverdiavgiftsloven. Rett til kompensasjon for merverdiavgift fordrer særskilte avtaler mellom utbygger og fylkeskommune. Etter loven kan fylkeskommunen velge mellom to modeller som innebærer at utbygger kun dekker nettokostnadene for offentlig infrastruktur:

- anleggsbidragsmodellen
- justeringsmodellen

I saker som gjelder merverdikompensasjon til andre utbyggere, benytter Telemark fylkeskommune som hovedregel justeringsmodellen.

Justeringsmodellen benyttes der utbyggeren ikke er fylkeskommunen, og utbyggeren sørger for utbedring av infrastrukturen. I denne modellen inngår utbyggeren avtale med entreprenøren og fører investeringen i sitt eget regnskap.

Justeringsmodellen innebærer:

- Utbyggeren koster utbyggingen av fylkeskommunal veg/utkjøring og vegkryss og overfører ferdig utbygd infrastruktur til fylkeskommunen. Utbyggeren får ikke fradrag for inngående merverdiavgift.
- Fylkeskommunen får iht. justeringsreglene hhv. fradrag for inngående merverdiavgift og momskompensasjon med 1/10 hvert år i 10 år etter overtakelsen. Forutsetningen er at reglene om overdragelse av justeringsrett anvendes.
- Av den årlige justeringsinntekten fylkeskommunen får, betales en avtalt andel til utbyggeren.

Anleggsbidragsmodellen innebærer at fylkeskommunen selv står som byggherre.

Fylkeskommunen inngår avtaler med utførende entreprenører. Entreprenørene fakturerer direkte til fylkeskommunen, som blir eier av anlegget og har drifts- og vedlikeholdsansvaret. Utbyggeren forplikter seg til å dekke fylkeskommunens kostnader knyttet til oppføringen av anlegget.

6. Reglement for attestasjon og anvisning

6.1. Overordnede rammer

Reglementet er vedtatt av fylkestinget med hjemmel i kommuneloven § 13-1, § 14-1 og § 14-5.

6.2. Formål

Formålet med reglementet er å ha en effektiv rutine for intern kontroll av fylkeskommunens utbetalinger.

Det skal foreligge både attestasjon og anvisning før utbetaling skjer. Reglementet skal klargjøre hvilket ansvar som følger ved tildelt myndighet for attestasjon og anvisning i Telemark fylkeskommune.

6.3. Virkeområde

Reglementet gjelder for folkevalgte organer, administrasjonen og fylkeskommunale foretak. Reglementet trer i kraft 01.01.2024.

6.4. Attestasjon

Det er fylkesdirektørens ansvar at det finnes et system for å delegere attestasjonsfullmakt internt i organisasjonen. Fullmakter skal registreres i fylkeskommunens økonomisystem og skal til enhver tid være a jour. Fullmakter skal registreres i fylkeskommunens økonomisystem og skal til enhver tid være a jour.

6.4.1 Hva innebærer attestasjon?

Den som attesterer et krav går god for:

- at kravet gjelder utgifter som rettmessig skal belastes Telemark fylkeskommune
- at varen eller tjenesten som er mottatt er i samsvar med bestilling eller avtale
- at kravet er fremsatt av rett fordringshaver (leverandør), og med de priser og rabatter som er avtalt
- at fakturaen inneholder opplysninger som viser hva anskaffelsen gjelder, eventuelt med referanse til hvor slik dokumentasjon finnes, og opplysninger for riktig betaling, registrering og kontroll
- at lønnsberegningen er som avtalt, til korrekt person, rett beløp og rett kontering
- at utbetaling av tilskudd er i overensstemmelse med vedtak, og at tilskuddsmottaker har sendt inn eventuell dokumentasjon og/eller akseptert vilkår for tilskuddet
- at utbetaling som følger av tilbakebetaling skjer på korrekt grunnlag
- at kravet ikke strider mot lov eller forskrift

Den som attesterer skal kontrollere at de formelle kravene til en faktura er oppfylt iht. bokføringsforskriften § 5-1-1. Attestanten skal også kontrollere kontering (ev. påføre konteringsinformasjon), herunder at beløpet belastes rett ansvar, KOSTRA-art, funksjon og ev. prosjekt, og kontrollere at det er påført korrekt merverdiavgiftskode (mva-kode). Mva-kode avgjør størrelsen på prosentsatsen som man krever kompensasjon for.

For lønnsutbetalinger skal det sjekkes at den lønn som bes utbetalt faktisk er riktig, og attestanten går god for at vedkommende har vært på jobb. Attestanten skal også påse at riktig kontering benyttes for utbetalingen.

Ved usikkerhet omkring noen av punktene over må det bringes klarhet i forholdet *før* attestasjon foretas. Ved unormale krav skal bekreftelse på kravets berettigelse alltid sjekkes med noen andre enn den som skal anwise, fortrinnsvis anvisers nærmeste leder.

Fylkeskommunen skal som hovedregel ikke forskuttere utgifter for varer- eller tjenester. Dersom vare/tjeneste ikke er mottatt ved tidspunkt for attestasjon, skal det foreligge bankgaranti eller annen tilfredsstillende sikkerhet fra leverandør. Slik forskuttering skal alltid godkjennes av øverste leder i sektoren.

6.4.2 Hvem kan attestere

Attestasjon skal utføres av en som har nødvendig grunnlag og kunnskap for å kontrollere at bilaget er i samsvar med de underliggende forhold, ref. kap. 6.4.1. Den som attesterer, skal være ansatt i Telemark fylkeskommune. Når det gjelder kjøp av varer og tjenester vil det normalt være slik at den som har ansvar for bestilling også attesterer.

Leder som anviser (se kap. 6.5) skal påse at det er minst to personer med attestasjonsfullmakt i sin virksomhet. Det skal til enhver tid foreligge en oppdatert oversikt over hvem som er gitt denne fullmakten.

6.4.3 Utbetaling til attestasjonsansvarlig eller dennes nærstående

Når utbetaling skal skje til den som er tillagt attestasjonsmyndighet eller dennes nærstående, skal attestasjonen utføres av en annen enn den som normalt har myndigheten.

6.4.4 Omtvistede fakturaer – unntaksbestemmelse for attestasjon

Det vil være tilfeller der mottatt faktura ikke oppfyller vilkårene for attestasjon og det oppnås heller ikke enighet med leverandør om mottak av kreditnota. Dette er krav som defineres som omtvistede krav.

Slike omtvistede krav skal ikke attesteres, men for å sikre fylkeskommunen retten til merverdiavgiftskompensasjon er det utarbeidet en egen rutine «Omtvistede fakturaer» som viser hvordan slike krav skal behandles.

Rutinen for omtvistede fakturaer skal kun brukes i de tilfellene der fylkeskommunen ikke kommer til enighet med leverandør og kun for omstridte krav over 50.000 kr eksklusive merverdiavgift.

6.5. Anvisning

Det er fylkesdirektørens ansvar at det finnes et system for å delegere anvisningsmyndighet internt i organisasjonen. Alle anvisningsfullmakter skal registreres i fylkeskommunens økonomisystem og fullmaktene skal til enhver tid være a-jour

6.5.1 Hva innebærer anvisning?

Den som anviser et krav, går god for:

- at det er budsjettdekning innenfor anvisers budsjettområde
- at disponeringen av budsjettmidlene er formelt, reelt og økonomisk i orden, jf. lov, forskrift og gjeldende økonomireglement for Telemark fylkeskommune
- at attestasjon og kontroll er foretatt av personer som er tillagt denne oppgaven
- at den som har attestert har nødvendig kompetanse og fullmakt om kravet, ref. kapittel 6.4.1.

6.5.2 Hvem kan anvise?

Anvisningsmyndighet på fylkeskommunens vegne tilligger fylkesdirektøren. Fylkesdirektøren kan med hjemmel i dette reglementet delegere anvisningsmyndigheten videre til budsjettansvarlige i tråd med kapittel 2 Reglement for delegering av disponeringsfullmakt og myndighet økonomisaker.

Fylkesordføreren anviser fylkesdirektørens regninger. Leder til budsjettansvarlig vil alltid kunne anvise for det aktuelle budsjettområdet. Alle anvisninger skal foretas av en person ansatt i Telemark fylkeskommune.

6.5.3 Utbetaling til anviser eller dennes nærstående

Når utbetaling skal skje til den som er tillagt anvisningsmyndighet eller dennes nærstående, skal anvisning utføres av en overordnet.

6.5.4 Omtvistede fakturaer – unntaksbestemmelse for anvisning

Det vil være tilfeller der mottatt faktura ikke oppfyller vilkårene for anvisning og det oppnås heller ikke enighet med leverandør om mottak av kreditnota. Dette er krav som defineres som omtvistede krav.

Slike omtvistede krav skal ikke anvises, men for å sikre fylkeskommunen retten til merverdiavgiftskompensasjon er det utarbeidet en egen rutine «Omtvistede fakturaer» som viser hvordan slike krav skal behandles.

Rutinen for omtvistede fakturaer skal kun brukes i de tilfellene der fylkeskommunen ikke kommer til enighet med leverandør og kun for omstridte krav over 50.000 kr eksklusive merverdiavgift.

6.6. Generelle krav til attestasjon og anvisningsmyndighet

6.6.1 Myndighet til både attestasjon og anvisning

Alle som har anvisningsmyndighet innehar samtidig attestasjonsrett, men kan ikke både attestere og anvise på samme ansvar.

6.6.2 Når kan stedfortreder attestere og anvise?

Anviser og attesterer kan ha stedfortreder i fraværsperioder, f.eks. ved ferie og sykdom. Stedfortreder attesterer/anviser normalt bare når fraværsperioden er mer enn en uke. Ved kortere fravær skal stedfortreder bare attestere/anvise dersom dette er helt nødvendig for å unngå ekstra utgifter.

Nærmeste overordnede alltid vil kunne tre inn i anvisers sted.

6.6.3 Opphør av attestasjons- og anvisningsmyndighet

Seksjon for økonomi skal straks ha melding når attestasjons- eller anvisningsmyndighet opphører, for eksempel ved opphør av tjenesteforhold, endringer o.l.

Ved utøvelse av attestasjon og anvisningsmyndighet som ikke følger overnevnte punkter eller øvrig vedtatt internkontroll skal dette rapporteres til vedkommende leder.

6.6.4 Tidspunkt for attestasjon og anvisning

Attestasjon og anvisning av utbetalinger fra Telemark fylkeskommune skal gjøres fortløpende for å sikre at regnskapet til enhver tid er a jour og sikre at fylkeskommunen betaler fordringer til avtalt forfall.

7. Reglement for årsavslutning

7.1. Overordnede rammer

Reglementet er hjemlet i kommuneloven §§ 14-6 og 14-7 og i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.

Reglementet gjelder for folkevalgte organer, fylkeskommunale foretak og administrasjonen jf. kommunelovens kapittel 1, 9 og 13.

7.2. Formål

Reglementet skal forenkle gjennomføringen av årsoppgjøret ved å avklare roller og gi fullmakter for disposisjoner i årsoppgjøret.

7.3. Regnskapsdokumentene, frister og behandling

7.3.1 Årsregnskap

Regnskapet skal avsluttes, avlegges og overleveres revisjonen innen 22. februar året etter regnskapsåret. Regnskapet anses da som offentlig. Årsregnskapet skal presentere tall for de enkelte sektorer på samme nivå og inndeling som vedtatt budsjett, slik dette kommer frem i reglement for budsjett og økonomiplan.

Årsregnskapet skal inneholde hovedoversikter og noter i henhold til kommunelov, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. (tidl. regnskapsforskriften), samt standardene i god kommunal regnskapskikk (GKRS).

7.3.2 Årsberetning

Årsberetningen utarbeides og leveres revisjonen senest 31. mars året etter regnskapsåret. Revidert årsberetning skal foreligge før kontrollutvalget behandler årsregnskapet.

Årsberetningen skal i tillegg til lovens krav, også inneholde utvidede opplysninger om Telemark fylkeskommunes virksomhet og måloppnåelse i året som har gått.

7.3.3 Behandling av årsregnskap og årsberetning

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Fylkesutvalget, skal innstille til vedtak jf. kommunelovens § 14-3. Kontrollutvalget skal uttale seg før innstillingen.

Telemark fylkeskommune skal sende årsregnskap og årsberetning til departementet etter behandling i fylkestinget, jf. § 5-16 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.

7.4. Fylkeskommunale foretak

Fylkeskommunen er regnskapsfører for fylkeskommunens egne foretak.

Fylkeskommunale foretak følger de samme regler, rutiner, frister, retningslinjer og prosedyrer for regnskapsavslutning som fylkeskommunen.

6.4.1 Behandling

Styret i fylkeskommunale foretak skal behandle årsregnskap og årsberetning for selskapet før disse oversendes fylkeskommunen sitt kontrollutvalg. Kontrollutvalgets uttalelse sendes fylkestinget for endelig vedtak.

Behandlingen av årsregnskap og årsberetning for fylkeskommunale foretak skal skje i fylkestinget i det fylket det fylkeskommunale foretaket tilhører, og det skal skje i samme møte som årsregnskap og årsberetningen til fylkeskommunen blir behandlet. Det skal behandles før fylkeskommunens årsregnskap og årsberetning.

8. Definisjoner

Definisjoner og forklaringer til begreper er samlet i dette kapittelet for å sikre gjennomgående begrepsbruk og lik forståelse.

Administrativ budsjettjustering

En budsjettjustering er en omfordeling av budsjettmidler innenfor et rammeområde. Fylkesrådmannen og den han/hun delegerer slik myndighet til, kan omdisponere midler innenfor et rammeområde.

Aktiva og passiva

Aktiva er eiendeler, passiva er gjeld og egenkapital.

Finansielle aktiva er de eiendeler som er omtalt i dette reglement, bankinnskudd og øvrige plasseringer. Finansielle passiva er de gjeldsposter/ ulike gjeldstyper som er omtalt.

Aktivering av eiendeler

Investeringer aktiveres som eiendel i balansen med brutto utgift inklusiv merverdiavgift. Unntatt er finansiell leasing. Aktivering betyr at verdien av eiendelen føres inn i balanseregnskapet og er dermed gjenstand for avskrivning senere år.

Anskaffelse

Et kjøp eller en forpliktelse om kjøp av varer, tjenester eller bygge- og anleggsarbeider.

Anskaffelsesstrategi

Anskaffelsesstrategi viser virksomhetens overordnede veivalg og satsinger for anskaffelser. Den prioriterer endringer virksomheten skal gjennomføre for å nå sine overordnede og langsiktige mål.

Anvisning

Anvisningsmyndighet er fullmakt til å godkjenne at en utgift kan belastes det angitte budsjettet, herunder at de underliggende prosedyrer er fulgt, og at det er budsjettmessig dekning for utgiften. Anvisning utløser betaling.

Attestasjon

Attestasjonsmyndighet er en myndighet til å bekrefte at en anskaffelse eller en utgift er rettmessig, og utføres i aktuelt økonomisystem (regnskaps-, faktura- eller lønnsystem). Attestasjon er en kvalitetssikring av utgift før den sendes videre til anviser for utbetaling.

Budsjettansvarlig

En budsjettansvarlig er den som har fått delegert budsjettansvar innenfor et bestemt område. I driftsbudsjettet er det fylkessjef i fylkesdirektørens ledergruppe som er budsjettansvarlig for sin sektor. Fylkessjef kan delegere budsjettansvar til ledere på lavere nivå. Budsjettansvarlig har ansvar for det økonomiske resultat for et avgrenset område.

Budsjettendring drift

Budsjettendringer er endringer i budsjettert nettoramme på et område.

Budsjettramme drift

En budsjettramme er det samlede driftsbudsjettet for et område. I Telemark fylkeskommune vedtas budsjettet på sektornivå. Det er de budsjetterte utgifter fratrukket de budsjetterte inntekter som utgjør den økonomiske rammen (nettoramme). Se utdypende forklaring under rammebudsjettering.

Delegering

Delegering vil si å overføre avgjørelsesmyndighet fra seg selv til andre. Den som delegerer myndighet kan når som helst ta tilbake den myndighet som er delegert. Delegering av myndighet innebærer ikke at den som delegerer, gir fra seg ansvaret på vedkommende område.

All delegert myndighet skal utøves i samsvar med lover, forskrifter og ellers innenfor budsjettrammer, retningslinjer og målsettinger som er fastsatt av fylkestinget.

Derivater

Derivater er finansielle produkter/instrumenter som er avledet fra andre finansielle produkter. Brukes for å redusere finansiell risiko, men kan også brukes for å øke denne.

Disponeringsfullmakt

Med disponeringsfullmakt menes myndighet til å disponere de bevilgninger som er ført opp i årsbudsjettet, begrenset av fylkestingets fordeling. Begrepet omfatter både anvisningsmyndighet og myndighet til å justere budsjettet innenfor gitt nettoramme i løpet av året.

Driftsbudsjett

Driftsbudsjettet omfatter forventede løpende inntekter og innbetalinger i året budsjettet gjelder for, tillagt planlagt bruk av løpende inntekter og innbetalinger avsatt i tidligere år, samt oppstilling over fylkestingets bevilgninger som er inndekket ved inntekter, innbetalinger og avsetninger som nevnt.

Etiske retningslinjer

De etiske retningslinjene som til enhver tid er gjeldende for fylkeskommunen, skal være retningsgivende for fylkeskommunens håndtering av anskaffelser.

Finansiell leasing

Investeringer som finansieres med finansiell leasing er å betrakte på samme måte som investeringer nevnt i investeringsreglementet. Kun operasjonell leasing tillates.

Finansiell risiko

Aktuelle typer finansiell risiko er kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og renterisiko.

Finansielle passiva

Finansielle passiva er de gjeldsposter/ulike gjeldstyper som er omtalt.

Hovedstol

Med hovedstol menes det opprinnelige gjeldsbeløpet, uten påløpte renter.

Innovasjon

Innovasjon er å fornye eller lage noe nytt som skaper verdi for virksomhet, samfunn eller innbyggere. Formen er eksperimenterende, og løsningen er ikke kjent på forhånd.

Innovative anskaffelser

Innovative anskaffelser er først og fremst en metode som handler om å tenke nytt i planleggingen og gjennomføringen av anskaffelsesprosessene for å sikre at fylkeskommunen får kunnskap om hvilke muligheter som er tilgjengelig i markedet eller som kan utvikles. Metoden er særlig egnet når fylkeskommunen har behov for varer eller tjenester der løsningen ikke er kjent.

Investering

En investering er varige driftsmidler som fast eiendom, bygninger, anlegg, inventar, utstyr, transportmidler, maskiner mv. som forventes brukt over flere år. Anskaffelseskostnaden må være minimum 0,1 mill. kr inkl. mva., og økonomisk levetid må være minst 3 år regnet fra anskaffelsestidspunktet.

Investeringsbudsjett

Investeringsbudsjettet omfatter forventet bruk av lånemidler, forventede inntekter og innbetalinger i det året budsjettet gjelder for som ikke er å anse som løpende, samt planlagt bruk av slike inntekter og innbetalinger avsatt i tidligere år. I tillegg kommer oppstilling over rammer for utlån, forskutteringer og tiltak av investeringsmessig karakter som fylkestinget har vedtatt skal inndeckes ved inntekter, innbetalinger og avsetninger som nevnt.

Investeringsprosjekt

Alle investeringer følges opp med et eget prosjektnummer i økonomisystemet. Prosjektets størrelse og omfang avgjør hvor omfattende utredningen er og hvilke krav som stilles til rapportering og oppfølging.

Kredittrating

Kredittrating er kvalitetsmål på kredittrisikoen på en låntaker. Høy kredittrisiko gir lav rating og indikerer en høyere lånerente for denne låntakeren.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er den risiko en långiver har for at låntakeren ikke betaler tilbake lånet i henhold til låneavtalen.

Kortsiktig finansielle aktiva

Kortsiktig finansielle aktiva er de eiendeler som er omtalt i dette reglementet som bankinnskudd og øvrige plasseringer med kort tidshorisont og høy likviditet.

Likviditetsrisiko

Risikoen for at en plassering ikke kan omgjøres i kontanter.

Nærstående

Med nærstående menes ektefelle, samboer eller nære slektninger, samt andre den som skal attestere eller anvise står i nær forbindelse med. I tillegg regnes virksomheter hvor attestant,

anviser eller deres nærstående har eierinteresser, verv eller ledende stillinger, som attestant eller anvisers nærstående. Her nevnes særskilt virksomheter hvor attestant eller anviser har verv på vegne av Telemark fylkeskommune.

Obligasjoner

En obligasjon er et omsettelig gjeldsbrev/verdipapir med løpetid på 1 år eller mer. Vanlig løpetid er 1-10 år.

Obligasjonsfond

Et obligasjonsfond er et rentefond som investerer i obligasjoner.

Obligasjonslån

Obligasjonslån er omsettelig rentepapir med løpetid 1 år eller mer. Vanlig løpetid er 1-10 år.

Pengemarkedsfond

Pengemarkedsfond er fond som utelukkende kan investere i rentepapirer med kort rentebindingstid.

Rammeavtale

Avtale som en eller flere oppdragsgivere inngår med en eller flere leverandører, og som har til formål å fastsette kontraktsvilkårene for de kontrakter som oppdragsgiveren skal inngå i løpet av en bestemt periode, særlig om pris og mengde.

Rammebudsjettering drift

Rammebudsjettering betyr at vedtatt budsjetttramme er netto driftsutgifter der samlede utgifter er fratrukket inntekter. Hensikten med rammebudsjettering er å sikre god overordnet styring kombinert med handlefrihet. Omdisponeringer på områder som er av prinsipiell betydning skal legges frem for fylkestinget, og må skje innenfor de mål, forutsetninger og premisser som er fastlagt av fylkestinget i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Rentebytteavtaler

Rentebytteavtaler (SWAP) er en avtale mellom to parter om å bytte rentevilkår på et lån i samme valuta. Den ene parten får byttet sin flytende rente mot fastrente. Den andre parten får byttet sin fastrente mot flytende rente.

Renteeksponert gjeld

Langsiktig rentebærende gjeld fratrukket finansielle eiendeler som gir inntekter som samvarierer med det korte, flytende rentenivået (bankinnskudd, pengemarkedsfond og rentekompensasjon).

Renterisiko

Renterisiko er risikoen for verdiendring på et lån eller en plassering på grunn av renteendringer i markedet.

Sertifikatlån

Sertifikatlån er omsettelig rentepapir med løpetid inntil 12 måneder.

Terskelverdi

Terskelverdier er beløpsgrenser som angir hvilken del av anskaffelsesregelverket som kommer til anvendelse for en anskaffelse.

Økonomiplan

Med økonomiplan menes oppstilling av forventede inntekter og utgifter for neste fireårsperiode, hvor første år utgjør fylkeskommunens årsbudsjett. Økonomiplanen skal gjelde for fire år, hvorav første år utgjør årsbudsjett for kommende år. Økonomiplanen omfatter alle kjente inntekter, innbetalinger, utbetalinger og utgifter i planperioden, både for drift og investeringer vise utfordringer og ønsket utvikling i planperioden. Økonomiplanen skal synliggjøre fylkeskommunens mål og prioritering i perioden, samt tiltak for å nå målene, samt gjenspeile og konkretisere føringer som er lagt i fylkeskommunale planer.

Ved å vedta økonomiplanen har fylkestinget samtidig, gjennom selve vedtaket eller gjennom kommentarer, lagt premisser for hvordan midlene skal disponeres.

Årsbudsjett

Med årsbudsjett menes oppstilling av forventede inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger, og utgifter, utbetalinger og avsetninger for fylkeskommunen samlet. Årsbudsjettet skal bestå av et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett.

Telemark
FYLKESKOMMUNE

telemarkfylke.no

Postadresse:

Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:

Torggata 18
3717 Skien

Tlf. 35 91 70 00
post@telemarkfylke.no

